

БЪЛГАРСКИ АДВОКАТИ ЗА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

София 1000, ул. "Гурко" 49, вх.А, ет.4 ♦ тел./факс. 02/986 66 23; 02/ 980 39 67
e-mail: hrlawyer@blhr.org ♦ web site: www.blhr.org

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА БЪЛГАРСКИ АДВОКАТИ ЗА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА ЗА 2003 ПРОГРАМА ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2004

През 2003 Фондация Български адвокати за правата на човека работи по 5 основни проекти, подчинени на основните цели и направления за дейност на Фондацията:

- правна помощ и защита в случаи на характерни и повтарящи се нарушения на правата на човека, разкриващи несъответствие между българското законодателство със задължителни за страната международни актове и стандарти
- публикации и обучение за популяризиране националните и международни стандарти и актове в областта на правната защита на правата на човека и практиката по прилагането им

1. Правна помощ и стратегическо водене на дела пред Европейския съд в Страсбург

Финансиране: - OPEN SOCIETY INSTITUTE ZUG FOUNDATION (OSI)

Продължителност: 1.03.2002 – 29.02.2004

Проектът е постоянен, от пролетта на 2000г. се финансира от Фондация Отворено общество Ню Йорк. Наред с него OSI New York предоставя и средства и за подпомагане административните разходи на фондацията.

Целта на проекта е подбор и представителство на стратегически дела пред Европейския съд в Страсбург. Поетите дела отговарят на изработените стратегически критерии на Фондацията – характерност на твърдяното нарушение и възможност за максимално въздействие върху българското законодателство и практика с оглед ефективното прилагане на европейските стандарти за правата на човека. В рамките на проекта се предоставят специализирани информация за приложението на Европейските норми и практиката на съда на национално ниво, чрез предоставяне на безплатни консултации на жертви на нарушения, адвокати и неправителствени организации, участие в работни групи по промяна на законодателството, организиране на семинари, изготвяне на становища, интервюта и статии в медиите.

През 2003г. бяха подадени нови 19 жалби до Европейския съд в Страсбург и предоставени близо 324 часа безплатни консултации, изготвени са 9 становища по висящи дела, 3 предварителни оплаквания и 1 становище по Конституционно дело № 23/2002. Адвокати на Фондацията бяха търсени за становища и взеха участие в редица дискусии.

Финансирането на проекта за периода 1.03.2002-28.02.2003г. възлиза на USD 53 650, от които USD 26 800 за правна помощ и защита и USD 26 850 за административни разходи.

През януари и февруари 2003 по проекта са извършени разходи в размер на USD 19 062, от които USD 13 923 за правна помощ и защита по стратегически дела и USD 5 139 за административни разходи.

Финансирането на проекта за периода 1.03.2003-29.02.2004г. възлиза на USD 45 500, от които USD 19 850 за правна помощ и защита и USD 25 650 за административни разходи.

През март – декември 2003 по проекта са извършени разходи в размер на USD 36 181, от които USD 16 231 за правна помощ и защита по стратегически дела и USD 19 950 за административни разходи.

През 2004:

На 29 февруари приключи финансирането отпуснато за последната година. По покана на координатора на OSI за Източна Европа сме представили проект за финансиране на същата дейност през следващата година. Очакваме проектът да бъде одобрен на сесията на борда на OSI на 7 март.

2. Проект “Полицията в служба на обществото – Теоретично и практическо обучение на районните инспектори за идентифициране и решаване на проблеми на общността”

Финансиране: Правната програма на Фондация Отворено общество - България
Продължителност: октомври 2002 – април 2003

Целта на проекта бе да спомогне за ефективността и качеството на работата на полицията чрез изграждането на умения и познания за работата на районните инспектори като представители на “общностна полиция”, както и да намали нивото на отчужденост между полицията и обществото, чрез което да превърне полицията от чужда структура в уважавана и подпомагана от обществото негова структурна част.

Целевата група на проекта бяха районните инспектори от столицата. През шестте месеца на проекта близо 60 от тях преминаха през интензивно интерактивно обучение, проведено от психолози и юристи на следните теми “Работа в конфликтни ситуации. Употреба на сила и оръжие. Полицейски модел на близост до обществото” и “Работа с наркоманно зависими лица. Европейски стандарти за гарантиране правата на задържаното лице”.

Вторият етап от проекта за теоретично и практическо обучение бе изготвянето на Наръчник за дейността на районния инспектор в близост до обществото. Авторите на помагалото са доц. д-р Валентин Тодоров и г-н Бойко Славчев. Наръчникът предизвика широк интерес сред участниците в обучението. Днес, близо година след приключването на проекта, той се използва масово в полицейските управления в страната.

Финансиране на проекта е в размер на USD 8 297, от които през 2003г. са изразходвани USD 5 384.

3. Достъп до адвокатска защита

Финансиране: Правната програма на Фондация Отворено общество - България
Продължителност: септември 2003 – април 2004

Проектът има за основна цел чрез промяна на съществуващите в момента ограничения в свободата на упражняване на адвокатска защита да се гарантира по-пълноценно правото на защита на индивида.

През 2003г. бе извършен анализ на съществуващите пречки за свободно осъществяване на адвокатска защита в действащите законови и подзаконовни нормативни актове, както и в съдебните сгради в столицата. Трите доклада бяха представени и обсъдени с представители на съдебната власт на нарочна кръгла маса.

През 2004:

Въз основа на резултатите от кръглата маса и направените анализи ще бъдат отправени предложения до Народното събрание, включващи предложения за изменение на закони, касаещи в най-голяма степен гарантирането на правото на защита (ГПК, НПК, ЗИН, ЗМВР и др.) Тези предложения ще бъдат подпомагани и с лобиране за постигане на законодателни промени. Изменение на подзаконовни нормативни актове ще се търси чрез атакуването им пред ВАС. В рамките на този проект Български адвокати за правата на човека ще поемат представителство по пет такива дела.

По проекта ще бъдат заведени и три дела пред Европейския съд по правата на човека по твърдения за нарушения на правото на защита, гарантирано от Европейската конвенция. Подборът на тези дела ще се извърши от експертния съвет на Фондацията в съответствие с изработените критерии за подбор на стратегически случаи, разкриващи характерни случаи на нарушения, чрез които се цели промяна на вътрешния закон и практика.

Предвиждаме изготвянето на съвместен меморандум между председателите на съдилищата в София в който да се поемат конкретни ангажименти по отстраняване на констатираните в анализите и на обсъждането на кръглата маса недостатъци в администрирането на съдебните сгради.

Одобреният бюджет е в размер на USD 10 184. Разходите по проекта за 2003 г. възлизат на 3 654,26 лв.

4. Проект “Strategic litigation”

Финансиране: Cordaid, Холандия

Продължителност: септември 2002 – до усвояване на средствата

След приключването на проект “Правна помощ и защита”, финансиран от Програма MATRA през юли 2002г. Cordaid, Холандия отпусна допълнително финансиране за приключване на 47 висящи пред българските съдилища дела, които не са били приключени в тригодишния период на дейност по този проект.

Делата по проекта през 2003г. в различни съдебни инстанции са 25.

През 2003 разходите по проекта са общо EUR 3 179, като за дела са изразходвани EUR 3 032, покрити са пътни разходи в размер на EUR 74 и административни разходи в размер на EUR 73.

5. “Civil Society in Support of Bulgaria’s Stable Policy for Human Rights Guarantees”.

Финансиране: Програма MATRA на Министерството на външните работи на Холандия

Продължителност: 1.05.2003 – 30.04.2006г.

Партньори: Български адвокати за правата на човека
SIM – the Netherlands Institute for Human Rights
Центъра за обучение на магистрати

Проектът включва 6 относително самостоятелни подпроекта. Български адвокати за правата на човека е координатор на дейността на българските партньори и ръководи 4 самостоятелни подпроекта и един в сътрудничество с SIM.

Одобреният тригодишен бюджет на проекта е в размер на EUR 597 050, от които финансирането за БАПЧ е в размер на EUR 218 937.

1. “Monitoring process”, съвместно с SIM.

Проектът предвижда мониторинг и оценка на съществуващото и подготвящото се българско законодателство за съответствие с гарантираните по Конституция и международни договори права на човека. В рамките на проекта се извършва експертната оценка на материално-правните и процесуалните гаранции срещу възможни нарушения на правата на човека и наличието и/или ефективността на вътрешноправните средства за защита.

През 2003г. бе проведена среща с представители на водещи неправителствени организации, изпълнителната, съдебната и законодателната власт за идентифициране на десетте най-значими теми, по които следва да бъде извършен прегледа на българското законодателство и практика.

През 2003г. Български адвокати за правата на човека изготвиха становища по съответствието на българското законодателство и практика с европейските стандарти по приложението на чл.2, чл.3 и чл.5 от Конвенцията. Докладите са обсъдени на проведените семинари за обучение на магистрати и на срещите на работните групи, съвместно със становищата на SIM.

Проектът е с бюджет EUR 43 682. Разходите за 2003 г. възлизат на EUR 5 578.

Програма за 2004г.

Съгласно утвърдения план за дейността през 2004г. се предвижда изготвяне на четири предварителни становища по съответствието на българското законодателство и практика с утвърдените стандарти по приложението на гаранциите за справедлив процес (наказателно правен и гражданскоправен аспект), гаранциите за защита правото на собственост (чл.1 от Протокол 1), свободата на придвижване (чл.2 от Протокол 4) и експулсирането на чужденци (чл.1 от Протокол 7).

В работни групи с представители на институциите ще се проведе обсъждане на предварителните доклади на SIM по чл.5, чл.6 (наказателен и гражданско правен аспекти) и чл.1 от Протокол 1.

На пресконференции ще бъдат представени окончателните доклади, съдържащи конкретни препоръки за изменение на законодателството изготвени от експерти на SIM по чл.2, чл.3, чл.5 и двата аспекта на чл.6.

2. “Legal help and litigation”. Самостоятелен проект.

Проектът представлява логическо продължение на постоянната дейност на Фондацията чрез подбор и представителство по избрани дела да се цели промяна в практиката на съдилищата по тълкуването и приложението на международните норми по правата на човека. Успоредно с установяването на несъответствие в законодателството и практиката и изготвянето на предложения

за промяна Български адвокати за правата на човека подбира и поема дела по тестови случаи, фокусирани върху набелязаните в началото на проекта десет теми. Чрез делата се цели установяването на (не)съществуващите правни гаранции във законодателството за защита правата на човека и тяхната ефективност. Проектът дава възможност представители на Български адвокати за правата на човека да предоставят безплатни консултации на граждани, адвокати и неправителствени организации, да участват в работни групи по изменение на законови и подзаконови нормативни актове, да подготвят становища по дела пред Конституционни съд.

През първите 8 месеца от действие на проекта са поети 3 дела пред вътрешни съдилища, изготвени са 6 жалби до ЕСПЧ и са предоставени 227 часа правна помощ.

Проектът е с бюджет EUR 88 236. Разходите за 2003 г. възлизат на EUR 13179.

Програма за 2004:

Дейността е постоянна и не могат да се заложат точни количествени параметри. В проекта ориентировъчно са заложили 15-20 случая на година и около 400 часа адвокатски труд по даване на консултации, подготовка на законопроекта, становища и др.

3. Списание Права на човека. Самостоятелен проект

В рамките на втори пореден проект Програма Матра на Министерството на външните работи на Холандия продължава да финансира издаването на Списание Права на човека. До края на 2003г. изданието беше финансирано частично по проекта "Правата на човека в България", а останалата част по настоящия проект. С издаването на това списание Фондация Български адвокати за правата на човека си поставя за цел да спомогне за по-доброто разбиране и ефективното използване на международните стандарти по правата на човека в България. В списанието се публикуват статии, български и международни съдебни решения, коментари и информация за дейността на неправителствени организации. Списанието се разпространява безплатно до всички съдилища, адвокатски колегии и юридически библиотеки в страната, както и до парламента, МП, МВнР и различни други държавни институции. Списанието се разпространява и по електронен път, чрез интернет страницата на фондацията.

През 2003г. от печат излязоха 3 книжки на следните теми: бр.1/2003 "Правна закрила на детето", бр.2/2003 "Правата на хората с увреждания" и бр.3/2003 "Въпроси на административното правораздаване".

Проектът е с бюджет EUR 45 912. Разходите за 2003 г. възлизат на EUR 3 868.

Програма за 2004г:

От тази година списанието ще се финансира изцяло от настоящия проект, което позволява да се извършат промени в редакционната колегия и евентуално част от изданието да се разпространява срещу платен абонамент.

Предвиждаме от печат да излязат 5 броя. Първият от тях, който ще е готов през април ще е на тема "Свобода на получаване и разпространяване на информация. Достъп до информация"

Изграждане на база данни в I-net от преведени на български език резюмета на основополагащи решения на Европейския съд в Страсбург.

От 1996г. Фондация Български адвокати за правата на човека подбира, превежда и резюмира решения из основополагащата и по нова практика на Европейския съд по правата на човека. Първоначално резюметата бяха публикувани като безплатно приложение на Бюлетина на ВКС, а след 2001г. като част от списание Права на човека. В рамките на настоящия проект всички издадени до този момент решения бяха наново систематизирани и качени в база данни на страницата на Фондацията. Изработен бе софтуер, който позволява търсенето по термини, име на жалбоподателя, разпоредба на Конвенцията, дата на решението, държава и т.н. Съдържанието на базата се обновява с всяко новопубликувано в списанието резюме.

През 2004г. в базата данни ще бъдат качени и всички постановени решения срещу България.

Отпуснатото финансиране за изграждане на базата данни е в размер на EUR 992. Разходите за 2003 са в размер на EUR 960.

4. Публикуване на решенията на Европейския съд по дела срещу България. От 1999г. Фондацията превежда на български език и публикува пълния текст на решенията срещу България. Дейността продължи и в настоящия проект, като преведените решения служат като учебни материали за магистрати в семинарите по обучението им.. По проект около 200 екземпляра от всеки тираж следваше да бъдат предоставяни на министерство на правосъдието за нуждите на всички съдилища в България. Междувременно след одобряването на проекта от министерство ни съобщиха, че имат собствен бюджет за превод и разпространение на решенията. Това обстоятелство както и факта, че през 2003г. бяха произнесени 11 решения (при заложен 2 в проекта за 2003г.) наложи да променим политиката по тяхното издаване. Вместо заложен тираж 1000, решенията се издават в тираж 600, от които 100 за безплатно разпространение до съдилищата, адвокатските колегии и юридическите библиотеки и 500 за продажба на цена по себестойност. Наред с това въведохме практиката да издаваме в една книжка решения, постановени по сходни дела. Така през 2003г. от печат излязоха решенията по 7 дела, обединени в три книжки:

- “Делата Николов, Шишков и Китов срещу България” в тираж 600 броя. Разходите по издаването на книжката възлизат на 3 144,98 лв. Себестойността на една книжка е 5,24 лв. Коричната цена е 5,30 лв.
- “Делата Ал Акиди, Христов и Михов срещу България” в тираж 600 броя. Разходите по издаването на книжката възлизат на 2 251,84 лв. Себестойността на една книжка е 3,75 лв. Коричната цена е 3,80 лв.
- “Делото Кепенеров срещу България” в тираж 600 броя. Разходите по издаването на книжката възлизат на 968,44 лв. Себестойността на една книжка е 1,61 лв. Коричната цена е 1,70 лв.

Бюджетът на проекта е в размер на EUR 14 336. Разходите по проекта за 2003 г. са в размер на EUR 3 613.

Програма за 2004г.

В края на 2003г. Съдът постанови още четири решения – по делата С.Х.К, Хаджикостова, М.Ч. и Янков. Те вече са преведени и редактирани, но поради приключване на предвидените средства за 2003 не бяха издадени. Не може да се

предвиди колко решения ще постанови Съдът през 2004г., но предполагаме че техния брой ще е същия или по-висок от тези, постановени през 2003г. Част от тях вероятно ще бъдат по въпроси, по които Съдът вече се е произнасял и следователно търсенето им на пазара би било минимално. Това както и фактът, че през тази година всички преведени решения срещу България ще бъдат качвани на страницата на Фондацията допълнително ще намали търсенето им на хартиен носител. С оглед постигане целите на проекта се взе решение подробен резюмета на такива решения да бъдат качвани в интернет страницата, а от печат ще излиза пълния превод само на решенията по дела, разглеждащи нови и значими проблеми в българското законодателство и практика.

Размер на безвъзмездно полученото имущество и приходи от стопанска дейност

През 2003 бяха получени следните дарения:

- “Апис – Христович” ЕООД – парично дарение в размер на 1 356,00 лв. и програмни продукти на стойност 1 453,20 лв.
- “Скай 2003” ООД – парично дарение в размер на 950,00 лв.

През 2003 година фондация БАПЧ продължи издаването и продажбата на книги от поредицата “Решения на ЕСПЧ по дела срещу България”. Продажбата на книгите се счита за търговска дейност по смисъла на чл.1, ал.1 от Търговския закон и счетоводно се отчита като такава. Бяха издадени 7 решения три книжки.

Направи се допечатка на “Делото Асенов срещу България” в тираж 500 бр. Разходите в размер на 1 080,00 лева бяха изцяло покрити от приходите от стопанска дейност. Себестойността на една книжка е 2,16 лв. Коричната цена е 3,60 лв.

През 2003 г. приходите от стопанската дейност в сравнение с 2002 г. се удвоиха и възлизат на 7 597,44 лв. Увеличението се дължи главно на договора, сключен с “Апис – Христович” ЕООД за продажба на правото на разпространение в програмните продукти на Апис на преводите на БАПЧ на решенията на ЕСПЧ по делата срещу България, както и на продажбите основно на решенията на ЕСПЧ по дела срещу България на семинарите за обучение на магистрати, провеждани от ФЦОМ.

Разходите са в размер на 744,62 лв., от които

- 720,00 лв. е платен наем за зимнично помещение, което служи за склад на книгите,
- 24,62 лв. е платен абонамент за поддръжката на касовия апарат.
- 1 080,00 лв. са реинвестирани в допечатката на решението по делото Асенов срещу България.

Финансовият резултат за 2003 г. е печалба в размер на 6 182,38 лв.